

**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

**СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ**

*Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)*

**Кафедра менеджменту та адміністрування**

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

Постанова вченої ради

31.08.2023

Протокол № 9, п. 15

**ВВЕДЕНО В ДІЮ**

Наказ від 31.08.2023 № 107

**УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІЯМИ: СТАЛИЙ РОЗВИТОК ТА СЕРВІСНО-ОРІЄНТОВАНА ПОЛІТИКА**

**TERRITORY MANAGEMENT: SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND SERVICE-ORIENTED POLICY**

**РОБОЧА ПРОГРАМА**

Ступінь вищої освіти	«Магістр»			/ Master
Галузь знань	28 «Публічне адміністрування»	управління	та	/ 28 «Public Management and Administration»
Спеціальність	281 «Публічне адміністрування»	управління	та	/ 281 «Public Management and Administration»
Освітня програма	«Публічне адміністрування»	управління	та	/ «Public Management and Administration»

**Розробник:** Махначова Наталя, кандидат економічних наук, доцент

**Гарант освітньої програми** «Публічне управління та адміністрування» – Ніколіна Ірина, кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту та адміністрування

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри менеджменту та адміністрування від 28.08.2023 протокол № 18; на засіданні вченої ради факультету економіки, менеджменту та права від 29.08.2023 протокол № 08.

**Рецензенти:**

Галина Іванченко, кандидат економічних наук, доцент

Віктор Вікалюк, керівник Секретаріату Вінницької обласної Асоціації органів місцевого самоврядування

Редактор: Фатєєва Т.

Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.

Підп. до друку 08.09.2023. Формат 60x84/16. Папір офсетний

Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 1,16.

Обл.-вид. арк. 0,92. Тираж 2. Зам. № 437.

---

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ  
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

## **1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ (КОМПЕТЕНТНОСТІ), ЇЇ МІСЦЕ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ**

**Метою** дисципліни є управління територіями на засадах сталого розвитку, підвищення якості місцевого врядування та сприяння місцевому розвитку шляхом напрацювання комплексних стратегій розвитку громад за широкою участі громадськості на основі європейського досвіду, зокрема управління постконфліктними територіями.

Робоча програма побудована із врахуванням стандарту вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 1001 від 4 серпня 2020 року; а також вимог, визначених програмою ЄДКІ зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» на другому (магістерському) рівні вищої освіти, які затверджено наказом Міністерства освіти і науки України та Національного агентства України з питань державної служби від 18 жовтня 2021 р. № 1105/165-21.

**Результати вивчення навчальної дисципліни її місце в освітньому процесі.**

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Управління територіями: сталий розвиток та сервісно-орієнтована політика» для освітньої програми «Публічне управління та адміністрування» є формування комплексу компетентностей:

**- інтегральна компетентність:**

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

**- загальні компетентності:**

ЗК2. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.

**- спеціальні (фахові) компетентності:**

СК1. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.

СК4. Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК6. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України.

СК8. Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

**Програмні результати навчання** здобувачів з навчальної дисципліни «Управління територіями: сталий розвиток та сервісно-орієнтована політика»

полягають:

РН3. Знати основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції.

РН7. Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи.

РН8. Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.

РН10. Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності.

РН11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

**Міждисциплінарні зв'язки:** програма упорядкована відповідно до анотації освітньо-професійної програми підготовки магістрів, базується на вивченні таких нормативних дисциплін, як «Демократичне врядування», «Методологія досліджень в цифровому багаторівневому врядуванні», «Стратегічне управління та професійний розвиток в публічних організаціях», «Державні політики, програми і проекти в багаторівневому управлінні».

## Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Рівні компетентності	За шкалою ДТЕУ	Критерії оцінювання
1	2	3
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Здобувачі вищої освіти, які повністю виконали програму дисципліни та набрали достатню кількість балів, отримують підсумкову оцінку без опитування чи виконання екзаменаційного завдання (згідно з Положенням Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти №12 від 07.02.2022).

У разі, якщо здобувач вищої освіти бажає поліпшити свою оцінку, або не набрав 75 балів, він складає екзамен з усієї програми навчальної дисципліни у вигляді письмового опитування знань згідно завдань встановленого зразка.

Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності відповідно до шкали переводу поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці. Здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час підсумкового (семестрового) контролю, має право звернутись із проханням переглянути оцінку, одержану на екзамені (згідно Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів №32 від 07.02.2022).

## Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл (тематичний план)

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Всього годин / кредитів	З них			
		Лекції	Практ.	Сам. роб.	
Тема 1. Управління територіями: розвиток спроможності громад та стале відновлення	18	2	4	12	УО, ПП, РГ
Тема 2. Інституційне забезпечення участі громади у місцевому розвитку	16	2	2	12	УО, СДН, ПП
Тема 3. Управління змінами у сучасних соціально-економічних системах	18	2	4	12	УО, ПП, РГ
Тема 4. Форми та механізми ефективної взаємодії громади та влади. Роль громад у відбудові	18	2	4	12	УО, ПП, РГ
Тема 5. Сучасні аспекти публічної служби та сервісно-орієнтованої політики	18	2	4	12	УО, СЗ, РГ
Тема 6. Організаційно-правове забезпечення публічної служби в Україні	18	2	4	12	УО, СЗ, ПП, РГ
Тема 7. Етика в публічній службі	16	2	2	12	УО, ПП, НД
Тема 8. Стратегічне планування розвитку територій з урахуванням цілей сталого розвитку	18	2	4	12	РГ, ПП
Тема 9. Європейські стратегії для місцевих громад	20	2	4	14	СДН, ПП, НД
Тема 10. Забезпечення національної безпеки на центральному та місцевому рівні	20	2	4	14	Т, РГ, ПП
Разом	180/6	20	36	124	
<b>Підсумковий контроль - екзамен</b>					

Примітка: УО-усне опитування, Т-тестування, СДН-система дистанційного навчання «Moodle», НД-наукова доповідь, СЗ-ситуаційні задачі, ПП-підготовка презентації, РГ-робота в групах.

## **II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**Зміст дисципліни (теми програми).**

### ***Тема 1.***

#### ***Управління територіями: розвиток спроможності громад та стале відновлення***

Мета і основні завдання курсу. Основні відомості про глобальні проблеми сучасної цивілізації (економічні, ресурсні, соціально-політичні, етичні, екологічні та демографічні). Принципи функціонування соціально-економічних систем (принципи суспільної організації в просторі і часі, екологічної мотивації, екологічної стійкості). Методологія управління сталим розвитком міст та спільнот. Діяльність ООН у сфері реалізації концепції сталого розвитку. Новий порядок денний в сфері сталого розвитку після 2015 року «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку на період до 2030 року». Показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях. Поняття індекс та індикатор. Україна у глобальних індексах та індикаторах.

Розвиток спроможності громад та спільнот. Ефективне відновлення громад та територій. Управління постконфліктними територіями.

### ***Тема 2.***

#### ***Інституційне забезпечення участі громади у місцевому розвитку***

Застосування законодавчо закріплених форм безпосередньої участі громадян у практиці місцевого самоврядування. Місцеві ініціативи. Громадські слухання. Організаційні принципи і передумови форм безпосередньої участі громадян. Ділові (стратегічні) групи. Коаліція. Фонд розвитку громад. Громадські ради. Форум місцевого самоврядування.

Використання територіальними громадами України європейського досвіду безпосередньої участі громадян у муніципальному управлінні.

### ***Тема 3.***

#### ***Управління змінами у сучасних соціально-економічних системах***

Управління змінами у сучасних соціально-економічних системах. Зміни та розвиток організацій. Адаптація організації до змін. Спротив змінам: причини і результати. Підходи та засоби подолання супротиву змінам. Стратегічні зміни. Бенчмаркінг і реінжиніринг для змін.

### ***Тема 4.***

#### ***Форми та механізми ефективної взаємодії громади та влади. Роль громад у відбудові***

Сутність та характеристика взаємодії членів громади і влади. Система міжсекторальної взаємодії. Форми залучення громади до взаємодії з владою. Напрямки взаємодії громадськості з органами місцевого самоврядування. Напрямки використання економічного механізму взаємодії членів громади і органів місцевого самоврядування.

Розвиток нових форм взаємодії членів громади і влади. Участь громадських організацій у процесі розробки стратегій місцевого розвитку. Громадська участь в управлінні. Роль громад у відбудові.

### ***Тема 5.***

#### ***Сучасні аспекти публічної служби та сервісно-орієнтованої політики***

Сутнісні ознаки публічної служби. Генеза поняття «публічна служба» та правовий статус публічних службовців. Принципи публічної служби. Базові моделі та складові системи публічної служби. Сутність і поняття публічно-сервісної діяльності держави та механізмів її функціонування. Приватний і суспільний інтерес.

### ***Тема 6.***

#### ***Організаційно-правове забезпечення публічної служби в Україні***

Види та ієрархія нормативно-правових актів, що регламентують публічну службу в Україні. Запобігання корупції у публічній службі. Процедури притягнення до відповідальності. Види дисциплінарних стягнень до державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування.

Державна служба. Принципи здійснення державної служби. Система управління державною службою в Україні. Служба в органах місцевого самоврядування. Принципи служби в органах місцевого самоврядування. Посадова особа місцевого самоврядування.

### ***Тема 7.***

#### ***Етика в публічній службі***

Місія, цінності та основні етичні принципи публічної служби. Довіра як основоположний принцип побудови відносин між державою і суспільством. Етична інфраструктура публічної служби. Етичні кодекси в системі публічної служби. Етичні засоби запобігання корупції в системі публічної служби України. Службова етика та соціально-етичний портрет керівника в системі публічної служби України.

### ***Тема 8.***

#### ***Стратегічне планування розвитку територій з урахуванням цілей сталого розвитку***

Стратегія розвитку громади. Місія, цінності, візія. Соціально-економічний аналіз. Зміст соціально-економічного аналізу території. Пріоритезація проблем громади. Опис проблем. Етапи розробки стратегії. Бачення розвитку громади. Приклади стратегічних цілей. Проекти та заходи плану реалізації.

### ***Тема 9.***

#### ***Європейські стратегії для місцевих громад***

Нормативно-правове регулювання стратегічного планування в Україні та ЄС. Структура документа стратегії. Аналіз SWOT. Місце аналізу SWOT в процесі створення стратегії розвитку громади та причини його проведення. Типи аналізу SWOT і процес їх розробки. Методи забезпечення участі громадськості в процесі



стратегічного планування. Партнерство. Впровадження, моніторинг та оцінювання стратегії. Досвід стратегічного планування розвитку громад країн Вишеградської четвірки. Смарт-спеціалізація (Smart Specialisation Strategy).

### ***Тема 10.***

#### ***Забезпечення національної безпеки на центральному та місцевому рівні***

Поняття та категорії національної безпеки. Основні об'єкти та суб'єкти національної безпеки. Поняття та зміст національних інтересів та національних цілей. Національні інтереси, конфлікти і міжнародна взаємодія у політиці.

Міжнародна безпека, основні загрози міжнародній безпеці. Стратегія національної безпеки України. Поняття та види загроз національній безпеці. Структура системи управління національною безпекою. Забезпечення національної безпеки на місцевому рівні. Завдання регіональної та місцевої влади у контексті цивільної безпеки.

Особливості механізму забезпечення національної безпеки України в умовах суспільних трансформацій.

## Структура навчальної дисципліни.

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час здобувача, год.
<p><b>Знати:</b> - сутність основних понять та категорій управління територіями.</p> <p><b>Вміти:</b> - узагальнювати теоретичні засади у сфері місцевого розвитку, розуміти основні тенденції та напрями їх еволюції; - приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології; - визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях; - здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України.</p>	<p><b>Тема 1. Управління територіями: розвиток спроможності громад та стале відновлення</b> <b>Лекція № 1</b> <b>План:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Мета і основні завдання курсу «Управління територіями: сталий розвиток та сервісно-орієнтована політика»</li> <li>2. Діяльність ООН у сфері реалізації концепції сталого розвитку.</li> <li>3. Глобальні цілі сталого розвитку 2030.</li> <li>4. Україна у глобальних індексах та індикаторах.</li> <li>5. Управління постконфліктними територіями.</li> </ol> <p><b>Рекомендовані джерела:</b> <b>Нормативно-правові акти [1; 7; 9]</b> <b>Основні [2; 3; 4; 8; 10; 11; 12]</b> <b>Додаткові [2; 3; 5]</b> <b>Інтернет-ресурси [1-7]</b></p>	2
	<p><b>Самостійна робота здобувачів</b> Підготовка презентації на теми:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- «Стратегічні напрямки управління сталим розвитком територій»;</li> <li>- «Цілі сталого розвитку 2030 для України».</li> </ul>	12
	<p><b>Практичне заняття № 1</b> <b>План:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Передумови виникнення концепції сталого розвитку в наукових дослідженнях XIX – XX століття.</li> <li>2. Принципи функціонування соціально-економічних систем (принципи суспільної організації в просторі і часі, екологічної мотивації, екологічної стійкості).</li> <li>3. Методологія управління сталим розвитком міст та спільнот.</li> <li>4. Показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.</li> </ol>	2
	<p><b>Практичне заняття № 2</b> Робота в групах. Оцінка діяльності Представництва ПРООН в Україні та підготовка дайджесту інформації на тему:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- «Основні напрямки діяльності Представництва ПРООН в Україні»;</li> <li>- «Проекти та програми ПРООН в Україні. Досвід впровадження та перспективи».</li> </ul>	2

<p><b>Знати:</b> - закони, підзаконні нормативні акти з проблематики розвитку територій та участі громадян у місцевому управлінні.</p> <p><b>Вміти:</b> - працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо; - приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.</p>	<p><b>Тема 2. Інституційне забезпечення участі громади у місцевому розвитку</b></p> <p><b>Лекція № 2</b></p> <p><b>План:</b> 1. Застосування законодавчо закріплених форм безпосередньої участі громадян у практиці місцевого самоврядування. 2. Місцеві ініціативи. 3. Громадські слухання. 4. Ділові (стратегічні) групи. 5. Громадські ради.</p> <p><b>Рекомендовані джерела:</b> <b>Нормативно-правові акти [1; 7; 9]</b> <b>Основні [2; 3; 4; 8; 10; 11; 12]</b> <b>Додаткові [2; 3; 5; 10]</b> <b>Інтернет-ресурси [1-7]</b></p>	2
	<p><b>Самостійна робота здобувачів</b></p> <p>Підготовка доповіді, презентації на тему: 1. «Принципи громадянського суспільства Європейського Союзу»; 2. «Використання територіальними громадами України європейського досвіду безпосередньої участі громадян у муніципальному управлінні».</p>	12
	<p><b>Тема 3. Управління змінами у сучасних соціально-економічних системах</b></p> <p><b>Лекція 3</b></p> <p><b>План:</b> 1. Управління змінами у сучасних соціально-економічних системах. 2. Зміни та розвиток організацій. 3. Адаптація організації до змін. 4. Спротив змінам: причини і результати.</p> <p><b>Рекомендовані джерела:</b> <b>Нормативно-правові акти [1; 6; 9]</b> <b>Основні [2; 3; 4; 7; 10; 11; 12]</b> <b>Додаткові [2; 3; 5]</b> <b>Інтернет-ресурси [1-7]</b></p>	2
<p><b>Практичне заняття № 3</b></p> <p>1. Організаційні принципи і передумови форм безпосередньої участі громадян. 2. Законодавчо закріплені форми безпосередньої участі громадян у публічному управлінні. 3. Ділові (стратегічні) групи. 4. Громадські ради. 5. Форум місцевого самоврядування.</p>		2

	<p><b>Самостійна робота здобувачів</b> Проаналізуйте власний досвід та визначте, чи зустрічали Ви опір змінам в професійному житті, та яким чином вирішували дану ситуацію.</p>	12
	<p><b>Практичне заняття № 4</b> <b>План:</b> 1. Спротив змінам: причини і результати. 2. Підходи та засоби подолання супротиву змінам. 3. Стратегічні зміни. 4. Бенчмаркінг і реінжиніринг для змін.</p>	2
	<p><b>Практичне заняття № 5</b> Робота в групах. Вирішення ситуаційних задач та напрацювання оптимальних рішень та пропозицій подолання опору змінам.</p>	2
<p><b>Знати:</b> - форми та механізми залучення громади до взаємодії з владою.</p> <p><b>Вміти:</b> - ідентифікувати й аналізувати на практичних прикладах конкретної громади форми та механізми взаємодії громади та влади; - застосовувати знання щодо налагодження ефективної взаємодії та комунікації між суспільством та органами державної влади і місцевого самоврядування; - налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти</p>	<p><b>Тема 4. Форми та механізми ефективної взаємодії громади та влади. Роль громад у відбудові</b></p> <p><b>Лекція № 4</b> <b>План:</b> 1. Сутність та характеристика взаємодії членів громади і влади. 2. Система міжсекторальної взаємодії. 3. Форми залучення громади до взаємодії з владою. 4. Напрямки взаємодії громадськості з органами місцевого самоврядування. 5. Роль громад у відбудові. <b>Рекомендовані джерела:</b> <b>Нормативно-правові акти [1-9]</b> <b>Основні [1; 2; 3; 6; 8; 9; 10; ]</b> <b>Додаткові [3; 5; 6; 7]</b> <b>Інтернет-ресурси [1-7]</b></p>	2
	<p><b>Самостійна робота здобувачів</b> Індивідуальне навчально-дослідне завдання «Видатні українські та світові управлінці в муніципальному управлінні: минуле та сучасність».</p>	12
	<p><b>Практичне заняття № 6</b> <b>План:</b> 1. Напрямки та способи використання механізму взаємодії членів громади і органів місцевого самоврядування. 2. Розвиток нових форм взаємодії членів громади і влади. 3. Участь громадських організацій у процесі розробки стратегій місцевого розвитку. 4. Громадська участь в управлінні.</p>	2
	<p><b>Практичне заняття № 7</b> Робота в групах. Аналіз творчих та ситуаційних задач з використанням механізму взаємодії членів</p>	2

	громади і органів місцевого самоврядування або державної влади. Моделювання ситуацій.	
<p><b>Знати:</b> - сучасні аспекти публічної служби та сервісно-орієнтованої політики.</p> <p><b>Вміти:</b> - мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером; - забезпечувати належний рівень якості управлінських продуктів, послуг чи процесів.</p>	<p><b>Тема 5. Сучасні аспекти публічної служби та сервісно-орієнтованої політики</b> Лекція № 5 План: 1. Сутнісні ознаки публічної служби. 2. Генеза поняття «публічна служба» та правовий статус публічних службовців. 3. Принципи публічної служби. <b>Рекомендовані джерела:</b> <b>Нормативно-правові акти [1-10]</b> <b>Основні [8; 9; 13]</b> <b>Додаткові [3; 6]</b> <b>Інтернет-ресурси [1-7]</b></p>	2
	<p><b>Самостійна робота здобувачів</b> Ознайомлення з кращими практиками функціонування публічно-сервісної діяльності держави.</p>	12
	<p><b>Практичне заняття № 8</b> План: 1. Базові моделі та складові системи публічної служби. 2. Сутність і поняття публічно-сервісної діяльності держави та механізмів її функціонування. 3. Приватний і суспільний інтерес.</p>	2
	<p><b>Практичне заняття № 9</b> Робота в групах. Вирішення ситуаційних задач.</p>	2
<p><b>Знати:</b> - види та ієрархія нормативно-правових актів, що регламентують публічну службу в Україні.</p> <p><b>Вміти:</b> - адаптовувати теоретичну базу знань для вирішення практичних задач згідно з чинним законодавством України.</p>	<p><b>Тема 6. Організаційно-правове забезпечення публічної служби в Україні</b> Лекція № 6 План: 1. Види та ієрархія нормативно-правових актів, що регламентують публічну службу в Україні. 2. Запобігання корупції у публічній службі. 3. Процедури притягнення до відповідальності. 4. Види дисциплінарних стягнень до державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування. <b>Рекомендовані джерела:</b> <b>Нормативно-правові акти [1-10]</b> <b>Основні [8; 9; 13]</b> <b>Додаткові [3; 6]</b> <b>Інтернет-ресурси [1-7]</b></p>	2
	<p><b>Самостійна робота здобувачів</b> Індивідуальне опрацювання науково-дослідних тем:</p>	12

	<p>1. Дієва протидія корупції у публічній службі. 2. Види дисциплінарних стягнень до публічних службовців. Аналіз чинного законодавства.</p>	
	<p><b>Практичне заняття № 10</b> <b>План:</b> 1. Державна служба. Принципи здійснення державної служби. 2. Система управління державною службою в Україні. 3. Служба в органах місцевого самоврядування. 4. Принципи служби в органах місцевого самоврядування. 5. Посадова особа місцевого самоврядування.</p>	2
	<p><b>Практичне заняття № 11</b> Робота в групах. Вирішення ситуаційних задач.</p>	2
<p><b>Знати:</b> - Місію, цінності та основні етичні принципи публічної служби.</p> <p><b>Вміти:</b> - налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти</p>	<p><b>Тема 7. Етика в публічній службі</b> <b>Лекція № 7</b> <b>План:</b> 1. Місія, цінності та основні етичні принципи публічної служби. 2. Довіра як основоположний принцип побудови відносин між державою і суспільством. 3. Етична інфраструктура публічної служби. 4. Етичні кодекси в системі публічної служби. <b>Рекомендовані джерела:</b> <b>Нормативно-правові акти [1-10]</b> <b>Основні [8; 9; 13]</b> <b>Додаткові [3; 6]</b> <b>Інтернет-ресурси [1-7]</b></p>	2
	<p><b>Самостійна робота здобувачів</b> Проходження курсу на Prometheus «Державним службовцям про державну службу». Підготовка індивідуального звіту про прослуханий курс.</p>	12
	<p><b>Практичне заняття № 12</b> <b>План:</b> 1. Місія, цінності та основні етичні принципи публічної служби. 2. Етичні засоби запобігання корупції в системі публічної служби України. 3. Службова етика та соціально-етичний портрет керівника в системі публічної служби України.</p>	2
<p><b>Знати:</b> - особливості стратегічного планування розвитку територій.</p> <p><b>Вміти:</b></p>	<p><b>Тема 8. Стратегічне планування розвитку територій з урахуванням цілей сталого розвитку</b> <b>Лекція № 8</b> <b>План:</b> 1. Стратегічне планування в громаді. 2. Місія. Цінності. Візія.</p>	2

<p>- критично осмислювати проблеми та розв'язувати складні завдання у сфері публічного управління;</p> <p>- здійснювати СЕА громади;</p> <p>- визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях;</p> <p>- здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.</p>	<p>3. Соціально-економічний аналіз.</p> <p>4. Формування стратегічних цілей громади.</p> <p><b>Рекомендовані джерела:</b>  <b>Нормативно-правові акти [1-9]</b>  <b>Основні [1; 2; 5; 6; 7; 11]</b>  <b>Додаткові [1; 2; 3; 5; 6]</b>  <b>Інтернет-ресурси [1-9]</b></p>	
	<p><b>Самостійна робота здобувачів</b>  Дослідження стратегій розвитку громад в Україні та формування пропозицій щодо їх актуалізації, відповідно до сучасних умов.</p>	12
	<p><b>Практичне заняття № 13</b>  Робота в групах. Соціально-економічний аналіз громади за вибором студентів або за рекомендацією викладача.</p>	2
	<p><b>Практичне заняття № 14</b>  Робота в групах. Соціально-економічний аналіз громади за вибором студентів або за рекомендацією викладача. Презентація напрацьованих результатів.</p>	2
<p><b>Знати:</b></p> <p>- основні положення нормативно-правового регулювання стратегічного планування в Україні та ЄС.</p> <p><b>Вміти:</b></p> <p>- практикувати проектний підхід до розвитку громад;</p> <p>- генерувати нові ідеї й нестандартні підходи до їх реалізації (креативність);</p> <p>- розвивати здатність до професійного спілкування іноземною мовою;</p> <p>- розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та</p>	<p><b>Тема 9. Європейські стратегії для місцевих громад</b></p> <p><b>Лекція № 9</b></p> <p><b>План:</b></p> <p>1. Нормативно-правове регулювання стратегічного планування в Україні та ЄС.</p> <p>2. Структура документа стратегії. Типи аналізу SWOT.</p> <p>3. Методи забезпечення участі громадськості в процесі стратегічного планування. Партнерство.</p> <p>4. Впровадження, моніторинг та оцінювання стратегій на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.</p> <p>5. Європейський досвід стратегічного планування розвитку громад. Смарт-спеціалізація (Smart Specialisation Strategy).</p> <p><b>Рекомендовані джерела:</b>  <b>Нормативно-правові акти [1-9]</b>  <b>Основні [1; 2; 5; 6; 7; 11]</b>  <b>Додаткові [1; 2; 3; 5; 6]</b>  <b>Інтернет-ресурси [1-9]</b></p>	2
	<p><b>Самостійна робота</b>  Підготовка дайджесту інформації щодо стратегічного планування в громадах у країнах ЄС.</p>	14

<p>організаційному рівнях; - приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.</p> <p><b>Знати:</b> - поняття та категорії національної безпеки; - чинне законодавство з питань національної безпеки.</p> <p><b>Вміти:</b> - здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України; - приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.</p>	<p><b>Практичне заняття № 15</b> Робота в групах. Аналіз SWOT в процесі створення стратегії розвитку громади та етапи його проведення за вибором студентів конкретної громади або за рекомендацією викладача.</p>	2
	<p><b>Практичне заняття № 16</b> Робота в групах. Аналіз SWOT в процесі створення стратегії розвитку громади та етапи його проведення за вибором студентів конкретної громади або за рекомендацією викладача. Презентація отриманих результатів.</p>	2
	<p><b>Тема 10. Забезпечення національної безпеки на центральному та місцевому рівні</b> <b>Лекція № 10</b> <b>План:</b> 1. Поняття та категорії національної безпеки. Види загроз національній безпеці. 2. Міжнародна безпека, основні загрози міжнародній безпеці. 3. Поняття та зміст національних інтересів та національних цілей. 4. Національні інтереси, конфлікти і міжнародна взаємодія у політиці. 5. Завдання регіональної та місцевої влади у контексті цивільної безпеки. <b>Рекомендовані джерела:</b> <b>Нормативно-правові акти [1; 5; 6; 8]</b> <b>Основні [4; 10; 11; 12]</b> <b>Додаткові [3; 4; 5]</b> <b>Інтернет-ресурси [1-5; 7-9]</b></p>	2
	<p><b>Самостійна робота здобувачів</b> Аналіз Стратегії національної безпеки України та чинного законодавства у сфері національної безпеки.</p>	14
	<p><b>Практичне заняття № 17</b> 1. Сутність, основні об'єкти та суб'єкти національної безпеки. 2. Структура системи управління національною безпекою. 3. Особливості механізму забезпечення національної безпеки України в умовах суспільних трансформацій.</p>	2
	<p><b>Практичне заняття № 18</b> Робота в групах за методикою «Світове кафе». Аналіз чинного законодавства у сфері державної безпеки. Поняття та види загроз національній безпеці. Забезпечення національної безпеки на місцевому рівні.</p>	2
	<b>Всього</b>	<b>180/6</b>



### III. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

#### Нормативно-правові акти

1. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Про державну службу: Закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 4, ст.43. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
3. Про запобігання корупції: Закон України в поточній редакції. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
4. Про місцеве самоврядування в Україні: закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=280%2F97-%E2%F0>
5. Про національну безпеку України: Закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 31, ст.241. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
6. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України» Указ Президента України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text>
7. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України №722/2019. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825>
8. Стратегія забезпечення державної безпеки: Указ Президента від 16 лютого 2022 року № 56/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56/2022#Text>
9. Про затвердження Порядку функціонування єдиної геоінформаційної системи здійснення моніторингу та оцінювання розвитку регіонів і територіальних громад: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 травня 2023 р. № 522. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/522-2023-п#Text>
10. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування: Наказ НАДС № 158 від 05.08.2016, в редакції від 113.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16#Text>

#### Основні

1. Європейські стратегії для місцевих громад України та Молдови: досвід країн Вишеградської четвірки: методичний посібник / Р. Шарлея, А. В. Кавунець, О. М. Безпалько, М. Москалу, А. І. Ланова. К., 2018. 76 с.
2. Махначова Н.М. Інноваційний розвиток території на основі смарт-критеріїв. Публічне управління в Україні. 2019. № 11. С. 148-152.
3. Махначова Н.М., Ременюк Я.А. Усвідомлення сталого розвитку: крос-культурний підхід (Бельгія, Вірменія, Україна). Державне управління: удосконалення та розвиток. 2022. № 1. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=2607>
4. Махначова Н.М., Мережко В.М. Забезпечення сталого розвитку соціально-економічного потенціалу області шляхом підвищення конкурентоспроможності економіки регіону. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. №

- 3 (126). 2022. С. 93-97. URL: [http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2022/3\\_2\\_022/16.pdf](http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2022/3_2_022/16.pdf)
5. Махначова Н.М., Мережко В.М. *Формування інвестиційного іміджу Вінницької області в умовах війни та післявоєнної відбудови. Державне управління: удосконалення та розвиток. № 4. 2023.* URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/dy/article/view/1399/1409>
6. Махначова Н.М., Семенюк І.Ю. *Стратегічне планування розвитку територій з урахуванням цілей сталого розвитку. Ефективна економіка. 2019. № 10.* URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7314>
7. Мірослав Ольчак. *Партисипативне стратегічне планування в органах місцевого самоврядування. Посібник для об'єднаних територіальних громад. Фонд Розвитку Місцевої Демократії в рамках проекту «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)», що фінансується Агенством США з міжнародного розвитку (USAID). Варшава, 2017.* URL: [https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/23/STRATEGIC\\_PLANNING\\_MANUAL\\_standard\\_version\\_9MB.pdf](https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/23/STRATEGIC_PLANNING_MANUAL_standard_version_9MB.pdf)
8. Ніколіна І.І., Мережко В.М. *Теоретичні аспекти розбудови належного врядування на місцевому рівні. Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування. Т. 33 (72) № 6, 2022. С.133-137.* URL: <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2022.6/20>
9. Ніколіна І.І., Герасимюк К.Х. *Дослідження кореляції між впровадженням принципів належного врядування та спроможністю громад. Публічне управління і адміністрування в Україні. 2022. № 31. С. 100-106* URL: <http://www.pag-journal.iei.od.ua/archives/2022/31-2022/9.pdf>
10. *Управління сталим розвитком : підручник / :В. П. Бех, Ю. В. Бех, М. В. Туленков, А. А. Кравченко, Л. М. Макаренко, О. Г. Рябека, Н. В. Крохмаль, В. В. Чепак, Я. О. Чепуренко : за заг. ред. В. П. Бега, М. В. Туленкова. Київ : Каравела, 2018. 538 с.*
11. Швець К.А. *Світові моделі управління постконфліктники територіями. Досвід для України. Політичне життя. 2022. № 2. С. 61-69.*
12. Natalia Makhnachova, Mykola Pugachov, Volodymyr Pugachov, Margaryta Rayets, Mykola Serbov. *Effectiveness of the Management System in the Conditions of Military Operations and Crisis Situations. [ref]: vol.21.2023.* URL: <https://refpress.org/ref-vol21-a66/>
13. Махначова Н.М., Бондар В.О. *Суб'єкти публічного управління: понятійно-категоріальний аналіз законодавчих норм. Право та державне управління. 2022. № 2.* URL: [http://pdujournal.kpu.zp.ua/archive/2\\_2022/22.pdf](http://pdujournal.kpu.zp.ua/archive/2_2022/22.pdf)

#### Додаткові

1. Андрієнко А. О. *Концепція "розумного міста": уточнення ключових понять у контексті забезпечення розвитку великого муніципального утворення. Аспекти публічного управління. 2018. № 8. С. 24–34.*
2. Васильєва Н., Васильєва О., Приліпко С. *Програмно-цільовий підхід як важливий інструмент фінансового механізму забезпечення сталого розвитку сільських територій через активізацію діяльності обслуговуючих кооперативів.*

Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України. 2019. № 2. С. 9–16.

3. Механізми управління розвитком територій: зб. наукових праць. Житомир: Поліський національний університет, 2020. 320 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/41889/1/zbirnik20102020%20%282%29.pdf>

4. Шість напрямів забезпечення державної безпеки. URL: <https://lexinform.com.ua/zakonodavstvo/6-napryamiv-zabezpechennya-derzhavnoyi-bezpeky/>

5. Camilleri M. A. *Corporate Sustainability, Social Responsibility and Environmental Management : An Introduction to Theory and Practice with Case Studies / by Mark Anthony Camilleri. 1st ed. 2017. Cham : Springer International Publishing, 2017. XXIII, 195 p. URL: <https://doi.org/10.1007/978-3-319-46849-5>*

6. *Community-Based Reconstruction of Society : University Involvement and Lessons from East Japan Compared with Those from Kobe, Aceh, and Sichuan / edited by Akihiko Hokugo, Yuka Kaneko. 1st ed. 2017. Singapore : Springer Singapore, 2017. VIII, 95 p. 13 illus., 12 illus. in color. URL: <https://doi.org/10.1007/978-981-10-5463-1>*

7. Communicating upcycled foods: Frugality framing supports acceptance of sustainable product innovations. URL: <https://sdgresources.relx.com/articles>

8. In 2015, world leaders agreed to 17 global goals. URL: <https://www.globalgoals.org>

9. Creating global goals. Local business. URL: <https://www.unglobalcompact.org/sdgs>

10. Popelo O. *Institutional framework for regional development regulation. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2019. № 4. С. 298–311. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/204615>*

### Інформаційні ресурси

1. [www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua) – Офіційний сайт Верховної Ради України.
2. [www.president.gov.ua](http://www.president.gov.ua) – Офіційне інтернет-представництво Президента України.
3. [www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua) – Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України.
4. <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA> – Міністерство економіки України.
5. <https://mtu.gov.ua/content/hto-mi-e.html> - Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України
6. <https://nads.gov.ua> - Національне агентство України з питань державної служби.
7. <http://reforms.in.ua/ua/reforms/reforma-derzhavnogo-upravlinnya> – Національна рада реформ.
8. [www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home.html](http://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home.html) - Програма розвитку ООН в Україні.
9. <https://cid.center> – Центр розвитку інновацій.